

Čís. 8849.

Drahotní přídavky státních zaměstnanců.

Pokud není zrušena »společná domácnost« ve smyslu čl. II. vl. nař. ze dne 23. června 1919, čís. 348 sb. z. a n., třebas osoby, ji sdílející, bydlí na různých místech.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1929, Rv I 1007/28.)

Žalobce, kancelářský oficiant, domáhal se na československém státu zaplacení drahotních přídavek jednak na svého nemanželského syna Karla za dobu od 1. března 1922 do 1. května 1923, — kterýžto požadavek později omezil na dobu od 1. března 1922 do 31. prosince 1922 —, jednak na svou tehdejší družku života, nyní manželku Antonii V-ou za dobu od 1. října 1921 do 15. února 1923. O b a n i ž š í s o u d y přisoudily žalobci jen drahotní přídavky na družku života za dobu od 1. listopadu 1921 do 28. února 1922 v částce 500 Kč, jinak však zamítly žalobu, ježto v době od konce února 1922 ani družka života, ani nemanželské dítě nežily se žalobcem ve společné domácnosti, nýbrž pobývaly v té době v Plzni, kdežto žalobce bydlil tehdy v Hradci Králové a později v Praze, takže nebyla splněna podmínka čl. II. vládního nařízení ze dne 23. června 1919 čís. 348 sb. z. a n., podle něhož jsou družky života, jež jsou nemanželskými matkami dětí státního zaměstnance, jakož i nemanželské dívky, pokud žijí ve společné domácnosti se zaměstnancem, postaveny na roveň legitimním manželkám nebo legitimním dětem zaměstnance. Nižší soudy mínily, že »společná domácnost« podle toho ustanovení jest pouhým faktickým stavem, trvajícím jen tak dlouho, pokud skutečně trvá spolužití; pakliže však toto spolužití je přerušeno dokonce tak, že státní zaměstnanec bydlí v jednom místě, kdežto jeho družka a nemanželské dítě v jiném místě, není tu prý společné domácnosti, nýbrž jest tu domácnost dvojitá.

N e j v y š š í s o u d uznal žalovaný stát povinným zaplatiti žalobci dalších 2230 Kč.

D ů v o d y:

Dovolatel napadá právní názor nižších soudů právem s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. jako mylný. Není ani třeba použití na souzený případ, jak se toho dovolatel domáhá, obdobou (§ 7 obč. zák.) příbuzných zákonů, obsahujících podobná ustanovení, zejména předpisu § 96 (2) zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří a § 65 (1) služební pragmatiky (zákon ze dne 25. ledna 1914 čís. 15 ř. zák.), neboť obdoby podle § 7 obč. zák. lze použiti jen tenkrát, když zákon, o jehož výklad jde, vykazuje mezery, ale tomu tak není v tomto případě. Slova čl. II. vládního nařízení čís. 348/19 »... pokud žijí ve společné domácnosti se zaměstnancem« lze zcela dobře vyložit bez použití obdoby již z přirozeného jejich smyslu. Nižší soudy ztotožňují zřejmě pojmy »společný byt« a »společná domácnost«, ačkoli jde o dva

různé pojmy. Zpravidla ovšem náleží k pojmu společné domácnosti i požadavek společného bytu. Leč mohou nastati případy, kde osoby, sdílející společnou domácnost, nežijí fakticky pospolu, nýbrž bydlí na různých místech. Ale společná domácnost není tím zrušena. Tak zejména v případech, kde příslušník společné domácnosti, nechtěje zrušiti hospodářské a rodinné společenství, jež je podstatným znakem společné domácnosti, — opustí společný byt a žije z důvodu výchovy cětí, z důvodů bytové tísně, zdravotních, hospodářských, vzdělávacích a podobných přechodně odděleně od ostatních příslušníků společné domácnosti. Jest tedy v každém jednotlivém případě, kde příslušník společné domácnosti opustil společný byt, zkoumati, z jakého důvodu se tak stalo a zda se tím něco změnilo na jeho poměru k ostatním příslušníkům společné domácnosti, zejména též na hospodářském a na rodinném společenství, na němž je společná domácnost vybudována, a teprve pak bude lze bezpečně usouditi, zda společná domácnost přes to, že jeden nebo několik jejích příslušníků žije odděleně, trvá čili nic. V souzeném případě bylo zjištěno, že bývalá družka života, nynější manželka žalobcova, Anna V-ová, žila po narození žalobcova nemanželského dítěte Karla s tímto dítětem ve společné domácnosti se žalobcem v Hradci Králové do 15. února 1922, že nemanželské dítě počátkem roku 1922 onemocnělo pro vlhkost bytu oční chorobou, že ošetřující lékař doporučil změnu vzduchu, pročež se V-ová s dítětem dne 16. února 1922 odstěhovala ke své matce do Plzně, kam za nimi žalobce po přeložení do Prahy vždy na neděli dojížděl, a že žalobce posílal na výživu družky a dítěte měsíčně 200 až 300 Kč. Z těchto zjištění plyne, že žalobcova družka života opustila s dítětem společnou domácnost jen přechodně jen proto, že zdravotní stav dítěte podle lékařské rady vyžadoval změny vzduchu. Žilo-li tedy dítě — a s ním i jeho matka, jejíž péče dítě, narozené dne 16. října 1921, nemohlo postrádati, — ze závažných důvodů zdravotních od 16. února 1922 přechodně, byť i po delší dobu odděleně od žalobce, nebyly tím ještě přerušeny vzájemné hospodářské a mravní vztahy mezi dítětem a matkou na straně jedné a žalobcem na straně druhé; dosavadní hospodářské společenství mezi nimi trvalo i nadále, an žalobce, jakž zjištěno, na výživu dítěte a jeho matky přispíval měsíčně 200 až 300 Kč. Přes to tedy, že byla přerušena místní souvislost společné domácnosti, na kterou klade důraz odvolací soud, trvala mezi žalobcem, jeho družkou života a jejich nemanželským dítětem i po 16. únoru 1922 společná domácnost, a měl proto žalobce i po této době podle čl. II. odst. (7) prvá věta vládního nařízení čís. 348/1919 nárok na zákonné drahotní přídavky i na družku života i na dítě. Náзором zde vysloveným neocitá se dovolací soud v rozporu s rozhodnutím nejvyššího správního soudu čís. 3379 sb. n. spr. s., kde šlo o případ v podstatě jiný a kde bylo co do otázky, řešené v souzeném případě, jen vysloveno, že nemůže státní zaměstnanec žádati, by mu byly poskytnuty přídavky také za dobu, než nemanželské dítě do své domácnosti přijal., — kdežto v souzeném případě bylo dítě ve společné domácnosti již od svého narození. Má-li však žalobce nárok na drahotní přídavky pro družku a dítě z toho důvodu, že s ním žily ve společné domácnosti (první případ čl. II. vládního nařízení čís.

348/1919 sb. z. a n.), není zapotřebí, by byl žalobce splnil v příčině nemanželského dítěte také ještě podmínky poslední věty čl. II. tohoto nařízení, podle níž se posuzují stejně (t. j. jako nemanželské děti, žijící ve společné domácnosti se zaměstnancem) i ty nemanželské děti státního zaměstnance s jeho svolením v matrice mu připsané, které sice nežijí s ním ve společné domácnosti, k nimž však plní vyživovací povinnosti. Příslušné vývody žalovaného v dovolací odpovědi jsou tudíž bezpodstatné. V dovolacím řízení už nerozhoduje předpis § 6 zákona ze dne 20. prosince 1922 čis. 394 sb. z. a n., — jehož se dovolával pivý soud, zamítaje žalobcův nárok na přiznání drahotných přídavků na družku života za dobu od 1. ledna 1923 do 15. února 1923, neboť žalobce v odvolání proti rozsudku soudu první stolice omezil žalobu, domáhaje se zaplacení drahotných přídavků i na družku jen za dobu od 1. března 1922 do 31. prosince 1922, kdežto řečený zákon, upravující služební, odpočivné a zaopatřovací požitky státních zaměstnanců, nabyl podle § 22 účinnosti až 1. ledna 1923.

Čís. 8850.

Spoluzavinily-li obě strany zahájení důchodkového řízení pro podloudnictví proti oběma a byla-li míra spoluzavinění rozvržena na každou z nich podstoupením dobrovolné pokuty ve výši, kterou si každá z nich navrhla, nemůže se jedna strana domáhati na druhé náhrady této pokuty (části její) aniž náhrady útrat právního zastoupení v důchodkovém řízení.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1929, Rv I 1074/28.)

Proti žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, jež byla mezi stranami nesporná, namítla žalovaná započtením vzájemné pohledávky 45.000 Kč, jež musila prý z viny žalobcovy zaplatiti v upouštěcím trestním důchodkovém řízení, a 7.500 Kč útrat právního zastoupení v tomto důchodkovém řízení. Soudy všech tří stolic neuznaly započtením namítané vzájemné pohledávky za pravé. Nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Nižší soudy zjistily srovnale, že bylo zahájeno trestní důchodkové vyšetřování pro podloudnictví proti žalované firmě jednak proto, že určité kusy zboží, posílaného z Vídně, které podléhaly vysokému clu a přepychové dani, byly zúmyslně uschovány v kusech bavlněných a vlněných, a dále, že byly vystavovány na zboží faktury až o 50% nižší a že žalovaná firma o tom věděla a s tím souhlasila, že žalobce dával k celnímu odbavení v Praze jiné konsignace s jinými nižšími cerami, než které mu sama sdělovala, že tudíž věděla a souhlasila s nesprávným postupem při odesílání a vyclívání zboží a tím sama zavinila, že trestní důchodkové řízení bylo proti ní zahájeno.